

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tapaturma- ja liikennevakuutuslaitoksilta vuodelta 2003 perittävästä maksusta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi yksi-
vuotinen laki, jolla tapaturma- ja liikenneva-
kuutuksen täyskustannusvastuun periaatteen
toteuttamista jatketaan vuonna 2003. Tapa-
turma- ja liikennevakuutuslaitoksilta sekä
maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitok-
selta peritään tähän tarkoitukseen yhteensä

51 600 000 euron suuruinen maksu. Esitys
liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesi-
tykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen
yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan
voimaan tammikuun 1 päivänä 2003 ja ole-
maan voimassa vuoden 2003.

PERUSTELUT

**1. Nykytila ja ehdotetut muutok-
set**

Tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmi-
en täyskustannusvastuu niiden korvauspiiriin
kuuluvista sairaanhoitokustannuksista toteu-
tettiin väliaikaisella järjestelmällä ensimmäi-
sen kerran tapaturma- ja liikennevakuutuslai-
toksilta vuodelta 1993 perittävästä maksusta
annetulla lailla (1645/1992). Järjestelmän
voimassaoloa on sen jälkeen jatkettu vuosit-
tain, viimeksi tapaturma- ja liikennevakuu-
tuslaitoksilta vuodelta 2002 perittävästä
maksusta annetulla lailla (1122/2001), jol-
la vakuutuslaitoksilta peritään yhteensä
51 600 000 euroa. Valtiontaloudellisista syis-
tä maksu on ohjattu vuosittain kansaneläke-
laitokselle pienentämään kansaneläkelain
59 §:n 2 momentissa ja sairausvakuutuslain
59 §:n 1 momentissa tarkoitettua valtion ta-
kuusuoritusta. Sosiaali- ja terveysministeriö
asetti 28 päivänä joulukuuta 2000 selvitys-
miehen selvittämään, miten liikenne- ja tapa-
turmavakuutuksen sairaanhoitokorvauksissa
voitaisiin toteuttaa niin sanottu täyskustan-

nusvastaavuus, jos siihen päätettäisiin siirtyä
samalla, kun tapaturma- ja liikennevakuutus-
laitoksilta perittävä maksu poistettaisiin. Sel-
vitysmiehen tehtävänä oli tehdä myös tarvit-
tavat lainsäädäntö- ja muut ehdotukset, jotka
pitäisi toteuttaa, jos liikenne- ja tapaturmapo-
tilaiden sairaanhoidosta aiheutuvat kustan-
nukset maksettaisiin kokonaisuudessaan tai
pääosin liikenne- ja tapaturmavakuutusjärjes-
telmistä ja vakuutuslaitokset voisivat valita
potilaan hoitopaikan. Selvitysmies luovutti
asiaa koskevan muistionsa sosiaali- ja terve-
ysministeriölle 8 päivänä toukokuuta 2001
(Liikenne- ja työtapaturmapotilaiden sai-
raanhoitokustannusten täyskustannusvasta-
vuus; Sosiaali- ja terveysministeriön työryh-
mämuistio 2001:13). Sosiaali- ja terveysmi-
nisteriö asetti asian jatkoselvittelyä varten 16
päivänä tammikuuta 2002 Liikenne- ja työtä-
paturmapotilaiden sairaanhoitokustannusten
täyskustannusvastaavuutta selvittävän työ-
ryhmän (STM155:00/2001). Työryhmän
asettaminen perustui hallituksen vuoden
2001 talousarvioneuvotteluissa 10 päivänä
elokuuta 2001 tekemään päätökseen, jonka

mukaan vuoden 2002 aikana on tarkoitus antaa eduskunnalle esitys, jonka mukaan tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmiltä perittävä julkisen terveydenhuollon kustannuksiin perustuva niin sanottu täyskustannusmaksu korvataan valtion ja kunnan kannalta kustannusneutraalilla menettelyllä. Työryhmän tuli valmistella luonnos hallituksen esitykseksi siten, että pysyvään järjestelmään voidaan siirtyä vuoden 2004 alusta. Työryhmän tehtävänä oli selvittää vaihtoehtoiset rahoituksen ratkaisumallit sekä niiden vaikutukset, niin sanotun suoran laskutusmallin toteutukseen liittyvät periaatteet ja jatkotoimenpiteet ottaen huomioon tarve rajata se tietyn mittaiseen ajanjaksoon vakuutustapahuman sattumisesta sekä mahdolliseen muuhun ratkaisuun tätä vanhempien tapausten kustannusten osalta sekä selvittää mahdolliset siirtymäajan erityiskysymykset. Työryhmä on saanut valmiiksi periaate-ehdotuksensa kuluvan vuoden kesäkuussa. Työryhmän ehdotukset on tarkoitus toteuttaa vielä tämän vaalikauden aikana.

Tämän vuoksi nykyistä järjestelmää jatketaisiin vielä vuonna 2003. Maksu perittäisiin vuonna 2003 edelleen saman suuruisena kuin kuluvana vuonna. Yhteensä 51 600 000 euron maksusta olisi tapaturmavakuutuslaitosten osuus 27 100 000 euroa, liikennevakuutuslaitosten osuus 21 700 000 euroa ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen osuus 2 800 000 euroa. Maksun perintämennettely ja jako vakuutusyhtiöiden välillä tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmissä toteutettaisiin entisellä tavalla. Maksu ohjattaisiin kansaneläkelaitokselle pienentämään valtion sairausvakuutusrahastoa koskevaa taakuusooritusta.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksen johdosta valtio saa tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmiltä 51 600 000 euroa, jolla katetaan valtion sairausvakuutusrahastoa koskevaa taakuusooritusta.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 15 §:n mukaan valtio osallistuu maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksiin niin sanotun lisäturvaosuuden kautta. Tämän lisäksi valtio osallistuu maata-

lousyrittäjien tapaturmavakuutuksen perusturvaosuuden kustannuksiin välillisesti maatalousyrittäjien eläkelain, kansaneläkelain, sairausvakuutuslain ja perhe-eläkelain rahoituksen kautta. Maatalousyrittäjät osallistuvat rahoitukseen vakuutusmaksuosuuden kautta. Siten osa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen 2,8 miljoonan euron täyskustannusvastuumaksusta tulee valtion vastattavaksi suoraan lisäturvaosuuden kautta ja välillisesti perusturvaosuuden kautta.

Valtion lisäturvaosuuden suuruus on vuonna 2003 32,95 prosenttia kokonaiskustannuksista. Perusturvaa rahoittavien järjestelmien osuus on kansaneläkelaitoksen osalta 25,95 prosenttia ja maatalousyrittäjien eläkelaitoksen osalta 14,95 prosenttia kokonaiskustannuksista.

Huomioon ottaen sen, ettei valtio osallistu maatalousyrittäjien vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen kustannuksiin, valtion välitön rahoitusosuus on vuonna 2003 noin 29 prosenttia ja maatalousyrittäjien noin 34 prosenttia maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannuksista. Perusturvaosuuden kautta muodostuvan valtion välillisen kustannusosuuden arvioidaan olevan vuonna 2003 noin 18 prosenttia kokonaiskustannuksista.

Ehdotetusta maksusta aiheutuisi siten valtiolle maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen rahoituksen kautta vuonna 2003 yhteensä arviolta noin 1,3 miljoonan euron suuruinen meno. Määrästä toteutuisi valtion välittömän osuuden kautta noin 0,8 miljoonaa euroa ja loput välillisesti perusturvaosuuden kautta. Kuluvaan vuoteen verrattuna maksusta valtiolle tuleva kustannus pysyisi ennallaan.

Tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmässä kustannusten lisäys voidaan siirtää vakuutusmaksuihin. Arvioitu vaikutus sekä tapaturma- että liikennevakuutusmaksuun on noin 6 prosenttia. Maksu ei nosta vakuutusmaksuja nykyisestä. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen maksuosuudesta siirtyy vakuutettujen vakuutusmaksuilla katettavaksi kolmannes eli arviolta noin miljoona euroa. Osuus vastaa vakuutettujen osuutta maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannusten rahoituksesta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2003 talousar-

vioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

3. Asian valmistelu

Asia on valmisteltu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä virkatyönä. Valmistelun yhteydessä on kuultu Tapaturmavakuutuslaitosten liittoa, liikennevakuutuskeskusta ja Maatalousyrittäjien eläkelaitosta.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003 ja koskemaan vuodelta 2003 suoritettavaa maksua.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

tapaturma- ja liikennevakuutuslaitoksilta vuodelta 2003 perittävästä maksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vakuutuslaitosten, joilla on oikeus myöntää Suomessa tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) tai liikennevakuutuslaissa (279/1959) tarkoitettuja pakollisia vakuutuksia, sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 2 §:ssä tarkoitetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on suoritettava kansaneläkelaitokselle, siten kuin jäljempänä säädetään, sairausvakuutuslain 59 §:n 1 momentissa säädetyn valtion takuusuorituksen pienentämiseksi vuonna 2003 maksu, joka on yhteensä 51 600 000 euroa. Tästä maksusta tapaturmavakuutuksia myöntävien vakuutuslaitosten osuus on 27 100 000 euroa ja liikennevakuutuksia myöntävien vakuutuslaitosten osuus 21 700 000 euroa. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen osuus on 2 800 000 euroa.

2 §

Edellä 1 §:ssä tapaturmavakuutuslaitoksille säädetty maksuosuus jakautuu niiden kesken tapaturmavakuutuslain mukaisista muista kuin 57 §:ssä säädettyistä vakuutuksista vuoden 2003 tilinpäätöksellä vahvistettujen vakuutusmaksutulojen suhteessa. Liikenneva-

kuutuslaitoksille säädetty maksu jakautuu niiden kesken vuoden 2003 tilinpäätöksellä vahvistettujen liikennevakuutusmaksutulojen suhteessa. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen 1 §:ssä säädetty maksuosuus on lopullinen.

3 §

Sen estämättä, mitä tapaturmavakuutuslain 35 §:n 2 momentissa ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 13 §:ssä säädetään, tästä laista vakuutuslaitoksille aiheutuva menojen lisäys voidaan vuonna 2003 ja sen jälkeen sisällyttää pakollisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksujen perusteisiin ja lukea maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannuksiin.

Tästä laista johtuvasta maksutulon lisäyksestä ei kuitenkaan peritä eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetussa laissa (664/1966) tarkoitettua vakuutusmaksuveroa, liikennevakuutuslain mukaista liikenneturvallisuusmaksua, tapaturmavakuutuslain 35 §:n 4 momentin mukaista työturvallisuusmaksua eikä 58 §:n ja 60 §:n 6 momentin mukaisia maksuja eikä eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain (957/1971) 2 §:n eikä tapatur-

mavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) 12 §:n mukaisia maksuja. Tämän lain mukaista maksua ei oteta myöskään huomioon maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 14 §:n mukaisia työturvallisuuskuluja määrittäessä.

4 §

Tapaturma- ja liikennevakuutuslaitokset ovat velvollisia suorittamaan kalenterikuukausittain ennakkoa 1 §:ssä tarkoitetusta maksusta. Ennakon suuruus on kalenterikuukaudelta 1/12 vakuutuslaitosten maksettaviksi 1 §:ssä säädetystä määrästä. Ennako jakautuu tapaturmavakuutuslaitosten kesken ja liikennevakuutuslaitosten kesken vuoden 2001 tilinpäätöksellä vahvistettujen pakollisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen vakuutusmaksutulosten suhteessa.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos maksaa kalenterikuukaudelta 1/12 sen maksettavaksi 1 §:ssä säädetystä määrästä.

Vakuutuslaitoksen on suoritettava kunkin kuukauden 15 päivään mennessä ennakko tapaturmavakuutusmaksutulosta Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle ja liikennevakuutusmaksutulosta liikennevakuutuskeskukselle. Sosiaali- ja terveysministeriö välittää maksut kansaneläkelaitokselle. Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus veloittaa Tapaturmavakuutuslaitosten liiton ja liikennevakuutuskeskuksen tilejä suoritettujen en-

nakoiden määrällä välittäessään 1 §:ssä säädetyn rahamäärän kansaneläkelaitokselle.

5 §

Edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tapaturma- ja liikennevakuutuslaitosten ennakoina suorittamat maksuosuudet tarkistetaan vastaamaan 2 §:ssä säädettyä maksuosuuksien jakautumista sen jälkeen, kun tapaturma- ja liikennevakuutuksen vakuutusmaksutulot vuodelta 2003 on tilinpäätöksellä vahvistettu.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa kunkin vakuutuslaitoksen ennakon sekä lopullisen maksuosuuden määrän. Tapaturmavakuutuslaitosten liitto ja liikennevakuutuskeskus huolehtivat 1 momentin mukaisten lopullisten maksuosuuksien keräämisestä ja tilittämisestä vakuutuslaitoksille.

6 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

7 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003. Laki koskee vuodelta 2003 suoritettavaa maksua.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*